

**O URARE DE ACUM 100 DE ANI
„VIVE LA GRANDE ROUMANIE”
(TRĂIASCĂ ROMÂNIA MARE)**

Elogiu României Mari făcut de către generalul francez Henri Berthelot

**A WISH MADE ONE HUNDRED YEARS AGO
„VIVE LA GRANDE ROUMANIE”
(LONG LIVE GREAT ROMANIA!)**

**Words Written by French General Henri Berthelot in Praise of Great
Romania**

General (r) dr. Florian TUCĂ*

***Rezumat:** Autorul articolului analizează evenimentele ce au avut loc în perioada anilor 1916 – 1918, în Războiului de Reîntregire Națională și a rolului avut de Misiunea Militare Franceză în reorganizarea Armatei României, fiind totodată un elogiu adus generalului francez Henri Matias Berthelot, referitor la participarea activă a acestuia la făurirea actului istoric al Marii Uniri.*

***Cuvinte-cheie:** delegația franceză; Războiului de Reîntregire Națională; act istoric; Marea Unire.*

***Abstract:** The author of the present article analyses the events occurring between 1916-1918, within the War of National Reunification and the role played by the French Mission in the reorganization of Romanian Army, being at the same time an eulogy made to French General Henri Matias Berthelot, regarding his active participation in performing the historical act of Great Union.*

***Keywords:** French delegation; War of National Reunification; historical act; Great Union*

Citind titlul acestui articol, orice român iubitor de istorie se întreabă în sinea sa: „Ce l-a determinat pe generalul francez să facă această urare și în ce împrejurare?” răspunsul la întrebare îl vom da noi imediat și pe scurt!

Pentru că el, generalul Berthelot (Figura nr. 1⁸⁹), a iubit România, al cărei cetățean va fi fost începând din 1917, s-a aflat în miezul evenimentelor care au pus temelie Marii noastre Uniri de la 1 decembrie 1918, și în mod direct și îndreptățit,

* Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România
89 http://www.primariaberthelot.ro/?p=galerie_foto

poate fi socotit a fi fost participant activ la făurirea actului istoric de acum 100 de ani.

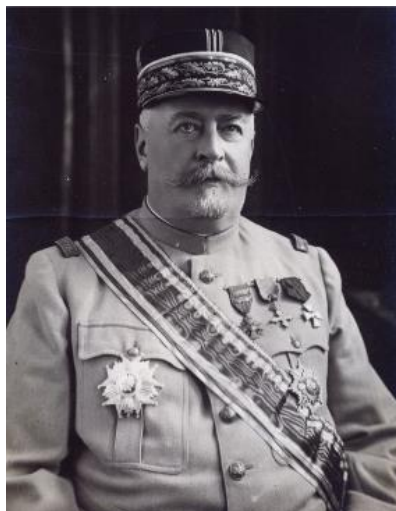

Figura nr. 1. Generalul Henri Matias Berthelot

În mod concret, în toamna anului 1916, la solicitarea conducerii noastre statale, generalul Henri Matias Berthelot a sosit în România, țara noastră, fiind numit în înalta și onoranta funcție de șef al Misiunii Militare Franceze din România. El va ajunge în România în ziua de 15 octombrie 1916, fiind însoțit de circa 400 de ofițeri, subofițeri și civili francezi.

Cum în urma înfrângerilor suferite de oștirea română pe front, la finele anului 1916, oficialitățile statale și guvernamentale românești și militarii noștri care scăpaseră cu viață din groaznicele încleștări ale aceluiași an s-au retras la Iași, oraș care a devenit pentru scurt timp capitala României, acolo s-a deplasat și Șeful Misiunii Militare Franceze.

El și colaboratorii săi se vor ocupa în mod activ timp de șase luni, de reorganizarea, de întărirea și de instruirea armatei noastre, ca și de dotarea ei cu armament și cu tehnică de luptă moderne importată din Franța și din Regatul Unit al Marii Britanii. Noua armată română, reorganizată, întărită, bine dotată și instruită, se va acoperi de glorie în aprigele încleștări de la Mărăști, Mărășești și Oituz din vara anului 1917.

Apreciind, după cum se cuvenea, aportul și eforturile făcute de generalul Berthelot în întărirea armatei române care se încărcase de glorie, în principal în timpul bătăliilor la care ne-am referit, printr-o decizie promulgată de către Parla-

mentul Românesc în ziua de 18 iulie 1917, generalul Henri Matias Merthelot a primit cetățenia română.

În perioada care a urmat, el a fost cu trup și cu suflet, alături de suveranul și de guvernarea României și de armata țării.

După mai bine de un an și jumătate, când familia regală a revenit în București, de la Iași, generalul Berthelot a fost invitat de către cei în drept să-l însoțească pe parcurs, până la sosirea ei în capitala țării. Aici, la București, în ziua istorică de 1 decembrie 1918, zi în care la Alba Iulia s-a înfăptuit Marea Unire, s-a organizat în Piața Universității, în fața splendidei statui ecvestre a lui Mihai Viteazul, un impresionant miting. În cadrul acestei întruniri populare, mai mulți oameni politici, de cultură și de stat români au rostit calde și emoționante cuvinte de elogiare a Marii Uniri și de salut a familiei regale și a guvernărilor revenite acasă, la București.

Printre cei invitați ca în acele împrejurări să rostească cuvinte de elogiare a actului istoric din ziua de 1 decembrie 1918 și să-i ureze Regelui urarea de bunvenit în capitala țării, s-a numărat, datorită respectului de care se bucura în țară, și generalul Henri Matias Berthelot. În cuvinte puține, dar bine alese și rostite cu glas puternic, ca de tunet, de militarul de carieră, el a spus printre altele, următoarele: „Sângele eroilor căzuți în luptele Marelui Război să fie pentru tine, o, frumoasă Românie, sămânță de noi virtuți, în așa fel încât copiii tăi să fie mereu demni de părinții lor și gata să-ți apere pământul sacru, atât de des invadat, dar în cele din urmă întregit prin efortul ultimelor generații”⁹⁰.

Ultimele patru cuvinte spuse de general și pe care le-a rostit atât în limba franceză, cât și în cea română, au fost acestea: „*Viva la Grande Roumanie*” și „*Trăiască România Mare*”. La auzul acestor cuvinte de încheiere a discursului generalului Berthelot, cei din suita regală și guvernamentală și cu precădere cei mulți, din popor, au aplaudat secunde și minute în șir, iar din piepturile multimei s-au făcut auzite astfel de urări: „*Trăiască România Mare*”, „*Trăiască, Trăiască România Mare să-nflorească*”, „*Ura, ura, Românie, fericire, Ție*”.

Cu caldă și sincera urare de „*Vive la Grande Roumanie*” și de „*Trăiască România Mare*” s-a adresat generalul Berthelot multămintor în nenumărate rânduri, când a călătorit prin Transilvania, ca, de pildă, cetățenilor din localitatea ardelenescă Fărcădin, unde primise, drept recunoștință pentru faptele și meritele sale, 70 de ha de pământ; în Ibașfălău, tot din Ardeal; în Copșa Mică; la Alba Iulia și la Cluj și în alte locuri.

⁹⁰ <http://www.cunoastelumea.ro/generalul-francez-berthelot-in-ziua-marii-uniri-sangele-eroilor-cazuti-in-luptele-marelui-razboi-sa-fie-pentru-tine-frumoasa-romanie-samanta-de-noi-virtuti/>

Cetățeanul francez și român Berthelot avea să fie apreciat în România, în mod elogios și frumos. Printre altele, lui i se va ridica, pe platoul din fața mausoleului de la Mărășești un bust, în cadrul suitei de însemne memoriale dedicate unor eroi reprezentativi români din timpul Războiului de Reîntregire Națională. Numele și secvențe din biografia generalului Henri Matias Berthelot au fost consacrate în cărți românești și dicționare și chiar în unele manuale școlare.

BIBLIOGRAFIE

- *** *Dicționarul enciclopedic român*, Vol. I, București, 1962.
- POPA G., *Generalul Berthelot: „Vive la Grande Roumanie”*, în Revista „Glasul Iubirii”, nr. 2, februarie 2018.
- TUCĂ F., IONESCU N., RAICU R., *Epopoea anilor 1916-1918. Războiul pentru făurirea României Mari*, București, 1998.
- www.cunoastelumea.ro/generalul-francez-berthelot-in-ziua-marii-uniri-sangele-eroilor-cazuti-in-luptele-marelui-razboi-sa-fie-pentru-tine-frumoasa-romanie-samanta-de-noi-virtuti/.
- http://www.primariaberthelot.ro/?p=galerie_foto.

